

לדים, ולא מאפשר יחסים של שוויון ודמוקרטיה בתוך המישפחה. הנחת הוראות על הילד, תחת להתייעץ איתו ולשמוע את דעתו, אינה נותנת לילד הרגשה שמשתפים אותו, ואינה נותנת לו את הרגשת השייכות שהוא כה זקוק לה ומחפש אותה. במהלך השיחה התברר שמעטים הורים הבאים מיוזמתם אל הילדים ומספרים להם על הרגשתם, תחושת תיהם, או על חווייה שעברה עליהם במהלך היום שחלף.

פעמים מעטות שיתפתי את שם כמה שעבר עלי במשך היום. קושי שנת-קלתי בו, מיקרה שקרה לי בזמן שהוא היה בגן ואני בבית, בעבודה, או בכל מקום אחר.

נזכרתי שבחלק מהפעמים שבהן עשיתי זאת, היה השיתוף קשור באיזה שהוא אופן בו מכיוון שילד, המצטרף למישפחה, מהווה, באופן טבעי, עיסוק אינטנסיבי הממלא את רוב שעות היום, יש הרגשה מאוד מוחשית שהילד הוא מרכז העולם, ושהכל טוב כפי שנוגן עשה למענו.

חשבנו שלא רבים מאיתנו מוכנים לשתף את הילדים בקשיים שלנו. מעטים מוכנים להודות לפני הילדים שלא הכל טוב, נהדר וגרדען. רוב ההורים אומרים לעצמם שהם רוצים לחסוך מילדיהם, בשנות-ילדותם הראשונות, מציאות קשה ועגומה, לחסוך מהילד את ההתמודדות עם מצבים לא-נעימים ועם קשיים, אם זה רק ניתן. כי למה, אומרים רוב ההורים, להעמיס על כתי-פיו הענוגות של הילד קשיי-הפרנסה, חיסולים בעבודה או כעיות יומיומיות אחרות?

לומר משהו נייטרלי

מייבל, המנחה, סיכמה את הריון. דיברנו על הצורך של הילד להיות שייך, להיות בעניינים. דיברנו על זה שיש דרכים שונות להשיג את הרגשת השייכות — שהיא, בין השאר, אני חלק מהדבר, וזקוקים לי, אני יכול לתרום. אנתנו מחפשים דרכים שתמיד פתוחות לפנינו ותמיד מתאימות לכל מישפחה ולכל מערכת-יחסים.

שיתוף, התייעצות ובקשת-עזרה — זוהי למעשה תמצית העידוד והיחסים הטובים. אלו הן שלוש דרכים שבהן יכולים ההורים לאפשר לילד הרגשה של שייכות, של ערך וחשיבות. בשביל מה שיתוף? מה זה שיתוף? השיתוף פירושו להתחלק, לתת לשני תחושה שיש לנו עניין משותף, שיש אי-אכזריות. שאתה די חשוב בעיניי כדי שארצה לשתף אותך כמה שעובר עלי ומעסיק אותי.

חשוב לשתף את הילד בכל מה שקורה בחיים ובבית, לומר בקול רם את הדברים שאנחנו לסכנת, לאבא, לחברים וכו'.

כשהילד מרגיש הוא שותף, הוא מרגיש שחברתו רצויה. הילד מרגיש שרוצים אותו ללא כל תנאי. בגיל צעיר צריך הילד לפתח יחס לזולת, והשיתוף מאפשר לו זאת.

בנות-עולם נכונות, ממחישות לו שלא רק הוא קיים בעולם, יש בעולם אחרים, וצריך לקחת אותם בחשבון וללמוד להתחשב.

מגיל צעיר אני מראה לילדי שאני אדם בעל רגשות שונים — עצב, שימחה, צורך, התלבטות וחוסר-שלמות.

הילד מרגיש: אם אני בעניינים וירדע, אני יכול לתרום, לעשות ואני יכול להתחשב בזולת.

כל מי שרוצה עזרה, תרומה והתחשבות, כדאי לו לשתף את הנוגעים

אבא מספר לשם מה קרה לו בבוקר. גם הילד מספר

כזה משמש מודל של אדם בעל הרגשות, שיכול להתייעץ ולהיעזר. יש אנשים שהדבר מאוד קשה להם. הם מרגישים מעין איבוד שליטה ומי עמד, והם טוענים שתפקידם כהורים הוא להרדיר את ילדיהם ולעשות עבד רם רברים, ולא להתייעץ איתם ולבקש את עזרתם. אבל האמת היא שבמקום שיש בו שיתוף והתייעצות ובקשת עזרה, גם הילד מוכן לקבל הדרכה מההורה במישפחה חרשות או קשות, מפני שהוא מוכן להקשיב למי שלא בא מעמדה של כפייה ועליזות.

כשיש יחסי-גומלין של שיתוף, התייעצות ובקשת-עזרה, המלווים בעיי-לוד, בהכרה ובהערכה של ההורים, הי יודקק פחות ופחות להתנהגות מפריעות, התוצאות של גישה זו מתגלות כאשר היא הופכת להתייחסות קבועה, וכאשר היא מחליטה "הסברים", טענות, לחצים, ביקורת והסתמימוסר.

עוד באן דבריה של מייבל.

אין עבר עליו היום בגן. אך שמתי לב שלאט לאט, כעבור ימים אחדים, התי חיל הוא לספר בפאון עצמאי דברים שקרו בגן, התחיל תאום לשיר סיפורים שלמד בגן, לדקלם סיפורים, לשתף אר תי בחוויות, דברים שכמעט ולא עשה קודם לכן.

לפי בקשת העזרה לא היווה בבית בעייה מיוחדת. במהלך הפגישה שמעתי על לדים שאינם רוצים לעזור כלל.

שם נמצא בגיל שבו הוא מגלה רצון עז לעזור, גם בעניינים סידוריים של הבית. הבנתי שבהרבה כוחדרצון אוכל להתגבר על רפיקות-הלב המהירות, הי תוקפות אותו בכל פעם כשהוא מחזיק בידיו כמותו שביד, ואז הוא מתייח מאושר אם יוכל לעזור.

הוא לא תמיד מצליח, כי אחרי הכל «ואת, זה קטן ולא יודע, ואם אתה משה, זהו יורש וצא באופן הרבה את מהיר, חלק ובהרבה פחות נזקים». צריך לעי-תים גדולות-נפש כדי שלא להיגרר למצב של «אני יודע לעשות את זה יותר טוב». וצריך, כנראה, להיות מור-כנים לשלם. שכר-לימוד.

וכך, בתחילתה של הפגישה הרביעית, סיפרו ההורים את חוויות השיתוף, שחלף. על פני רבים מהם היה נסוך חיוך בעת שהביאו דוגמות לחוויות אלה.

כזה משמש מודל של אדם בעל הרגשות, שיכול להתייעץ ולהיעזר. יש אנשים שהדבר מאוד קשה להם. הם מרגישים מעין איבוד שליטה ומי עמד, והם טוענים שתפקידם כהורים הוא להרדיר את ילדיהם ולעשות עבד רם רברים, ולא להתייעץ איתם ולבקש את עזרתם. אבל האמת היא שבמקום שיש בו שיתוף והתייעצות ובקשת עזרה, גם הילד מוכן לקבל הדרכה מההורה במישפחה חרשות או קשות, מפני שהוא מוכן להקשיב למי שלא בא מעמדה של כפייה ועליזות.

כשיש יחסי-גומלין של שיתוף, התייעצות ובקשת-עזרה, המלווים בעיי-לוד, בהכרה ובהערכה של ההורים, הי יודקק פחות ופחות להתנהגות מפריעות, התוצאות של גישה זו מתגלות כאשר היא הופכת להתייחסות קבועה, וכאשר היא מחליטה "הסברים", טענות, לחצים, ביקורת והסתמימוסר.

עוד באן דבריה של מייבל.

אין עבר עליו היום בגן. אך שמתי לב שלאט לאט, כעבור ימים אחדים, התי חיל הוא לספר בפאון עצמאי דברים שקרו בגן, התחיל תאום לשיר סיפורים שלמד בגן, לדקלם סיפורים, לשתף אר תי בחוויות, דברים שכמעט ולא עשה קודם לכן.

לפי בקשת העזרה לא היווה בבית בעייה מיוחדת. במהלך הפגישה שמעתי על לדים שאינם רוצים לעזור כלל.

שם נמצא בגיל שבו הוא מגלה רצון עז לעזור, גם בעניינים סידוריים של הבית. הבנתי שבהרבה כוחדרצון אוכל להתגבר על רפיקות-הלב המהירות, הי תוקפות אותו בכל פעם כשהוא מחזיק בידיו כמותו שביד, ואז הוא מתייח מאושר אם יוכל לעזור.

הוא לא תמיד מצליח, כי אחרי הכל «ואת, זה קטן ולא יודע, ואם אתה משה, זהו יורש וצא באופן הרבה את מהיר, חלק ובהרבה פחות נזקים». צריך לעי-תים גדולות-נפש כדי שלא להיגרר למצב של «אני יודע לעשות את זה יותר טוב». וצריך, כנראה, להיות מור-כנים לשלם. שכר-לימוד.

וכך, בתחילתה של הפגישה הרביעית, סיפרו ההורים את חוויות השיתוף, שחלף. על פני רבים מהם היה נסוך חיוך בעת שהביאו דוגמות לחוויות אלה.

דך חדש

(המשך עמוד 28)
בישראל, תעמולה של גורמים עוינים למדינה.
שאם התשובה על כך תהיה חיובית, ואם אכן יתברר כי זה היה השיקול שהינחה את העורכים במניעת פירסום מה של אותה ידיעה, אני מציע לעמיתי העיתונאים הנכבדים לשחרר מייד את ועדת-החקירה שלהם ולחזור בהם מכל האשמותיהם במסיגרת. מאבקם המפור-כרק" כנגד המנכ"ל פורת.
חבל על הזמן ועל הטירחו.

מחרחרי פורומים

ומן העיתונאים סופרים. כאן הדבר רים הם באמת יותר כבחנית פארסה או גרוטסקה.

עיתוני סוף-השבוע האחרון כלכד הביאו לידיעתנו את דבר הקמתם של לפחות שני פורומים חדשים של סופרים מוחים, מרביתם סופרי המערך או יוצאי בית «עכשיו» הירוע בציבור. הלחמת-הלבנון, כולל אירועי צאבה ומשאלתה; אלה שקולם לא נשמע בימי ביתא וקלנדיה, אנצאר 3 וגירושו של הר"ר תייסיר אל-ערורי, אלה שהתנגדו ועודל מתנגדים לכל רבב, פוליטיקה" שתחלת חלילה את חליל הרועים הטי הור שבדיהם, אלה שרכים מהם תמכו בממשלת האחדות-השיתוק הלאומי ועכשיו חזרו בהם והם בעד קונפד-ראציה ומחר יחזרו בהם שוב ויתמכו בממשלת שיתוק-אחרות חרשה ויקבלו גם מידיה את פרסיהם ומילגותיהם, את דמי היחרא והלא-יחרא שלהם; אלה שמתוכב יצאו סיפרי שירה מוקרשים ל. בגין בגין", אלה מחרחרי השינאה והמרינים, מארגני המישראלים" כנגד הנריהם ועמיתיהם, המוקיימים. ריאלי-גים וקבצים עם פורעי גוש-אמונים וכמה מהם אף מלמדים עליהם סניגור ריה; אלה שהעזו להוקיע את עמיתיהם העאמינים כרעיון «שתי מדינות לשני העמים» כסוכני אש"ף לכל דבר. כל אלה החליטו עתה סוף סוף על «קו שקול».

מתוך עיון במוסף הפורומים האחרון של ספרים אנו למדים כי «ההתעוררות הפוליטית, המצינית באחרונה (באחד רונגה? — נ"ו) את חוגי הספרות הביאה גם לידי לידתו של «שתי מדינות לשני העמים» כסוכני אש"ף לכל דבר. ויבטא את שיקול של פעולה למען שלום וביטחון».

רק צדק פיוטי, פרי השגחה עליונה, יכול היה להביא לידי כך שדברים ממין זה יתפרסמו במדור בשם «תחנות רוח».

צריך להביא בחשבון את צרכי הביטחון החיוניים של הצדדים לא פחות מאשר את זכויותיהם המדיניות העקרוניות.

כך כותבים סופרים ואנשי-רוח? לא, רק תחנות רוח כותבות כך.

תמיהה

וכדי להשלים את תמונת-המצב של ישראל הספרותית גילוינו על מר ירע מערביות גילוינו על מר גילוי הרעת, שהביעו (לפני כשבוע) התנגדותם לקבלת תכתובת הליכוד והי תם על הכרזתם של סופרים ואקדמאים אחרים (מי הם, והוצאו אותם אלינו ונדעם: — נ"ו), כי סירבו לחתום על הקול הקורא.